

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ เป็นการวิจัยแบบทดลอง (Experimental Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการใช้แนวปฏิบัติทางการพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยเฮโรอีนในระยะบำบัดยาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มที่ 1 คือพยาบาลผู้ปฏิบัติงานในคลินิกยาเสพติดโรงพยาบาลใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ จำนวน 10 แห่ง ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง ซึ่งเป็นพยาบาลผู้ปฏิบัติงานที่ให้การดูแลผู้ป่วยเฮโรอีน จำนวน 10 คน กลุ่มที่ 2 คือผู้ป่วยเฮโรอีนที่เข้ารับการบำบัดรักษาในระยะบำบัดยาและฟื้นฟูสมรรถภาพในคลินิกยาเสพติดโรงพยาบาลใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ ซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กำหนด 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มควบคุมเก็บข้อมูลในช่วงเดือนสิงหาคม-กันยายน 2557 มีประชากรจำนวน 11 คน และ 2) กลุ่มทดลองเก็บข้อมูลในช่วงเดือนพฤศจิกายน 2557-กุมภาพันธ์ 2558 มีประชากรจำนวน 11 คน ตามคุณสมบัติที่กำหนด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามสำหรับผู้ป่วยเฮโรอีนเข้ารับการบำบัดรักษาในระยะบำบัดยาและฟื้นฟูสมรรถภาพใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ ประกอบด้วย (1) แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปสำหรับผู้ป่วยเฮโรอีน (2) แบบวัดคุณภาพชีวิตผู้ติดสารเสพติดของเสาดาทรอ (2550) โดยการวัดคุณภาพชีวิตในกลุ่มควบคุมซึ่งให้การดูแลตามปกติ 2 ครั้ง ดังนี้ ครั้งที่ 1 เมื่อเริ่มเข้ากระบวนการบำบัดรักษา (สัปดาห์ที่ 0) และครั้งที่ 2 เมื่อครบระยะเวลาการบำบัดรักษา 2 เดือน และกลุ่มทดลองซึ่งให้การดูแลตามแนวปฏิบัติทางการพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยเฮโรอีนในระยะบำบัดยาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ 5 ครั้ง ดังนี้ ครั้งที่ 1 เมื่อเริ่มเข้ากระบวนการบำบัดรักษา (สัปดาห์ที่ 0) ครั้งที่ 2 เมื่อครบระยะเวลาการบำบัดรักษา 2 สัปดาห์ ครั้งที่ 3 เมื่อครบระยะเวลาการบำบัดรักษา 1 เดือน ครั้งที่ 4 เมื่อครบระยะเวลาการบำบัดรักษา 2 เดือน และครั้งที่ 5 เมื่อครบระยะเวลาการบำบัดรักษา 4 เดือน ส่วนที่ 2 แบบสอบถามสำหรับพยาบาลผู้ปฏิบัติงานในคลินิกยาเสพติดที่ให้การดูแลผู้ป่วยเฮโรอีนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ ประกอบด้วย (1) แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของพยาบาลผู้ใช้แนวปฏิบัติ (2) แบบสอบถามความพึงพอใจของพยาบาลผู้ใช้แนวปฏิบัติทางการพยาบาล

ผลการศึกษา พบว่า

1. คุณภาพชีวิตของผู้ป่วยเฮโรอีนกลุ่มควบคุมซึ่งให้การดูแลตามปกติ พบว่าคุณภาพชีวิตโดยรวมที่สัปดาห์ที่ 0 และเดือนที่ 2 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

0

5

และคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยเฮโรอีนกลุ่มทดลองซึ่งให้การดูแลตามแนวปฏิบัติทางการแพทย์ในการดูแลผู้ป่วยเฮโรอีนในระยะบำบัดยาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ พบว่าคุณภาพชีวิตโดยรวมที่สัปดาห์ที่ 0 และเดือนที่ 2 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. คุณภาพชีวิตของผู้ป่วยเฮโรอีนกลุ่มทดลองซึ่งให้การดูแลตามแนวปฏิบัติทางการแพทย์ในการดูแลผู้ป่วยเฮโรอีนในระยะบำบัดยา พบว่าคุณภาพชีวิตด้านจิตใจ การนับถือตนเอง ที่สัปดาห์ที่ 0 และสัปดาห์ที่ 2 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคุณภาพชีวิตด้านอื่นๆ ที่สัปดาห์ที่ 0 และสัปดาห์ที่ 2 ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และจากการศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยเฮโรอีนกลุ่มทดลองซึ่งให้การดูแลตามแนวปฏิบัติทางการแพทย์ในการดูแลผู้ป่วยเฮโรอีนในระยะฟื้นฟูสมรรถภาพ พบว่าคุณภาพชีวิตโดยรวมที่สัปดาห์ที่ 2 และเดือนที่ 4 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

2.1 คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย การถอนพิษอาการทางกาย การถอนพิษกล้ามเนื้อ กระตุก การนอนหลับพักผ่อน และการไม่ต้องพึ่งยาเสพติด ที่สัปดาห์ที่ 2 และเดือนที่ 4 ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ ความวิตกกังวล การนับถือตนเอง ความจำ การคิดและสมาธิ ที่สัปดาห์ที่ 2 และเดือนที่ 4 ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 คุณภาพชีวิตด้านความเป็นอิสระการดำเนินชีวิตประจำวัน การทำงานที่สัปดาห์ที่ 2 และเดือนที่ 4 ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการพึ่งพิงการรักษา ที่สัปดาห์ที่ 2 และเดือนที่ 4 ลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 คุณภาพชีวิตด้านสัมพันธภาพทางสังคมสัมพันธภาพกับครอบครัวที่สัปดาห์ที่ 2 และเดือนที่ 4 ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนสัมพันธภาพกับเพื่อนฝูงที่สัปดาห์ที่ 2 และเดือนที่ 4 ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.5 คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมแหล่งเงิน อิสระปลอดภัย ที่สัปดาห์ที่ 2 และเดือนที่ 4 ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนสุขภาพและการรักษา สภาพแวดล้อมที่ปกอาศัย ที่สัปดาห์ที่ 2 และเดือนที่ 4 ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.6 คุณภาพชีวิตด้านความเชื่อส่วนบุคคลจิตวิญญาณ ที่สัปดาห์ที่ 2 และเดือนที่ 4 ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ระดับความพึงพอใจของพยาบาลผู้ใช้แนวปฏิบัติทางการพยาบาลผู้ป่วยเฮโรอีนในระยะบำบัดยาและฟื้นฟูสมรรถภาพใน 3 จังหวัดชายแดนใต้พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.38$, $SD = 0.56$) เมื่อพิจารณา ราย ชื่อ พบว่า พยาบาลผู้ใช้แนวปฏิบัติทางการพยาบาลผู้ป่วยเฮโรอีนในระยะบำบัดยาและฟื้นฟูสมรรถภาพใน 3 จังหวัดชายแดนใต้มีความพึงพอใจระดับสูงสุด คือ สามารถประเมินอาการถอนพิษยาได้เร็วขึ้น ($\bar{X} = 2.70$, $SD = 0.48$) และเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน ($\bar{X} = 2.70$, $SD = 0.48$) สามารถให้การดูแลแก้ไขภาวะอาการถอนพิษยาได้ ($\bar{X} = 2.60$, $SD = 0.52$) ลดภาวะอาการถอนพิษยาได้ ($\bar{X} = 2.60$, $SD = 0.52$) รวมทั้งมีความเหมาะสมกับหน่วยงาน ($\bar{X} = 2.60$, $SD = 0.52$) ทำให้มั่นใจขึ้น ($\bar{X} = 2.40$, $SD = 0.70$) คุณภาพการทำงานดีขึ้น ($\bar{X} = 2.40$, $SD = 0.70$) เข้าใจวิธีการของแนวปฏิบัติทางการพยาบาล ($\bar{X} = 2.30$, $SD = 0.48$) ซึ่งเป็นความพึงพอใจระดับมาก สามารถปฏิบัติตามแนวปฏิบัติทางการพยาบาลได้ ($\bar{X} = 2.20$, $SD = 0.79$) และรู้สึกว่าการขั้นตอนแนวปฏิบัติทางการพยาบาลนี้มีความสะดวก ไม่ยุ่งยาก ($\bar{X} = 2.00$, $SD = 0.47$) ซึ่ง เป็น ความ พึง พ อ ใจ ระดับ ปาน กลาง ส่วนขั้นตอนแนวปฏิบัติทางการพยาบาลทำให้ประหยัดเวลานั้น มีความพึงพอใจในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.40$, $SD = 0.52$)

จ ก ก ร คี ก ย า นี้ สามารถนำแนวปฏิบัติทางการพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยเฮโรอีนในระยะบำบัดยาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ไปใช้ในการดูแลผู้ป่วยเฮโรอีนได้อย่างมีประสิทธิภาพ